

ВПЛИВ АНГЛІЦИЗМІВ НА СУЧАСНУ НІМЕЦЬКУ МОВУ: СОЦІОЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ

THE INFLUENCE OF ANGLICISMS ON THE MODERN GERMAN LANGUAGE: A SOCIOLINGUISTIC ANALYSIS

Рябокучма Т.О.,

*orcid.org/0000-0002-5498-4784**старший викладач кафедри іноземних мов історичного та філософського факультетів**Навчально-наукового інституту філології**Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

Горбаченко А.Л.,

*orcid.org/0000-0002-0516-8107**асистент кафедри іноземних мов факультетів психології та соціології**Навчально-наукового інституту філології**Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

У статті розглядається вплив англіцизмів на сучасну німецьку мову в умовах глобалізації та цифрової трансформації, а також аналізується їхня інтеграція на фонологічному, морфологічному та семантичному рівнях. Зазначається, що англійська мова, як глобальна лінгва франка, стала головним джерелом лексичних запозичень у багатьох мовах світу, зокрема в німецькій. Аналізується складне ставлення німецькомовного суспільства до англіцизмів: з одного боку, вони сприймаються як ознака модернізації та технічного прогресу, з іншого – викликають критику через побоювання втрати мовної ідентичності.

У науковій праці узагальнено дослідження провідних мовознавців щодо типів англіцизмів (прямі запозичення, кальки, псевдоангліцизми, номіналізації з суфіксом -ing, код-міксинг), їх морфологічної та фонологічної адаптації, а також соціолінгвістичних функцій у німецькій мові. Особлива увага приділяється тому, як англіцизми функціонують у різних сферах: бізнесі, медіа, молодіжній культурі, міських багатомовних регістрах. Наводяться приклади успішної інтеграції англійських лексем у німецьку граматичну систему, що свідчить про гнучкість мови щодо мовних інновацій.

Наголошено на тому, що англіцизми не лише доповнюють німецький лексикон, а й виступають маркерами соціальної приналежності, престижності, інноваційності та глобалізованого мислення. Разом із тим, підкреслюється важливість збереження балансу між відкритістю до запозичень і захистом мовної самобутності. Таким чином, англіцизми розглядаються не лише як лексичне явище, а як дзеркало глибших соціокультурних змін, що відбуваються у німецькомовному середовищі.

До того ж, у роботі зацентовано увагу на тому, що адаптація англіцизмів у німецькій мові відбувається не стихійно, а відповідно до певних морфологічних, фонетичних і соціолінгвістичних закономірностей. Їхнє поширення залежить від медіа-середовища, поколіннєвих відмінностей мовців, рівня освіти та сфери вживання. Вказується також на роль новітніх технологій, соціальних мереж та глобальної комунікації як ключових чинників, що сприяють прискоренню мовних змін.

Ключові слова: англіцизми, мовна система, лексичні запозичення, словниковий склад мови, мовний вплив.

The article examines the influence of anglicisms on the contemporary German language in the context of globalization and digital transformation, as well as their integration at the phonological, morphological, and semantic levels is analyzed. It is noted that English, as a global lingua franca, has become the main source of lexical borrowings in many of the world's languages, including German. The complex attitude of German-speaking society towards Anglicisms is analyzed: on the one hand, they are perceived as indicators of modernization and technological progress; on the other hand, they are criticized due to concerns over the loss of linguistic identity.

The research summarizes the findings of leading linguists on the types of Anglicisms (direct borrowings, calques, pseudo-anglicisms, -ing nominalizations, and code-mixing), their morphological and phonological adaptation, as well as their sociolinguistic functions in the German language. Particular attention is given to how anglicisms operate across different domains: business, media, youth culture, and multilingual urban registers. The paper presents examples of successful integration of English lexical items into the German grammatical system, demonstrating the language's flexibility in adapting to linguistic innovations.

It is emphasized that anglicisms not only enrich the German lexicon but also function as markers of social affiliation, prestige, innovation, and globalized thinking. At the same time, the article underlines the importance of maintaining a balance between openness to borrowings and the preservation of linguistic identity. Thus, anglicisms are viewed not merely as a lexical phenomenon, but as a reflection of deeper sociocultural changes occurring within the German-speaking environment.

Moreover, the study highlights that the adaptation of anglicisms in German does not occur randomly, but follows specific morphological, phonetic, and sociolinguistic patterns. Their spread is influenced by the media landscape, generational differences among speakers, level of education, and the context of use. The role of modern technologies, social media, and global communication is also emphasized as a key factor accelerating linguistic change.

Key words: anglicisms, language system, lexical borrowings, vocabulary, linguistic influence.

Постановка проблеми. В умовах глобалізації та швидкого технологічного розвитку англійська мова набула статусу глобальної лінгва франка (італ. *lingua franca* – «мова франків» – це мова, яка є засобом міжетнічного спілкування). Її вплив виходить за межі міжнародного спілкування, проникаючи в інші мови через лексичні запозичення та структурні інновації [3]. Німецька мова, як одна з основних європейських мов, зазнала значного впливу цього процесу, зокрема через наплив англіцизмів. Це явище не нове: мовні контакти завжди формували лексикон німецької мови, але інтенсивність та видимість англійських запозичень в останні десятиліття є безпрецедентними.

Дискусія щодо англіцизмів у німецькій мові є багатогранною. З одного боку, вони сприймаються як маркери модернізації, інтернаціоналізації та престижу в таких сферах, як бізнес, технології, молодіжна культура та медіа. З іншого боку, публічний дискурс часто викликає занепокоєння щодо потенційної ерозії мовної чистоти та національної ідентичності. Ці дебати підкреслюють необхідність збалансованого наукового аналізу, який поєднає філологічні та соціолінгвістичні перспективи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

А. Онисько аналізував процеси мовного контакту й механізми впливу англійської на німецьку мову, виокремлюючи типи запозичень і когнітивно-прагматичні чинники їхнього вживання [10]; І. Плаг студіював словотворення й продуктивності афіксів, що дозволяє краще зрозуміти механізми морфологічної інтеграції англіцизмів у німецьку мовну систему [11]; С. Дж. Шефер у своїх дослідженнях вивчала роль англіцизмів у медійному дискурсі, розрізняючи функціональні типи запозичень і їхню роль у брендингу та стилістиці [13]; С. Котс досліджував нові вербальні англіцизми у твітах; описав метод автоматичного генерування потенційних англіцизмів і проаналізував морфологічну та орфографічну варіативність, вплив частоти на нативізацію [8]; Т. Паничок та М. Кузів вивчали вплив англіцизмів на розвиток німецької мови [5]; Ю. Ніколащенко здійснювала аналіз англійських запозичень в слензі німецької молоді [4]; О. Гойда виконала загальний опис використання англіцизмів у сучасній німецькій мові [1].

Постановка завдання. Мета статті – дослідити вплив англіцизмів на сучасну німецьку мову шляхом комплексного аналізу їхньої інтеграції на фонологічному, морфологічному та семантичному рівнях, а також визначити соціолінгвістичні функції англіцизмів у різних сферах.

Виклад основного матеріалу. Англіцизми у німецькій мові – це слова або вирази, запозичені з англійської мови, які активно використовуються в повсякденному мовленні, ЗМІ, науці, техніці та молодіжній культурі. Їх поява стала особливо помітною після Другої світової війни, адже цьому сприяв поділ території Німеччини на окупаційні зони, дві з яких займали Великобританія і США, унаслідок чого між цими державами і Німеччиною існувала тісна політична, економічна і культурна взаємодія [2]. А з кінця XX століття цей процес значно прискорився під впливом глобалізації, розвитку Інтернету та домінування англійської мови.

Тенденція до розширення німецького словникового запасу за рахунок англійських запозичень набула широких масштабів. Це явище зараз стало соціально значущою проблемою. Дослідники намагаються з'ясувати, як і з яких причин відбувається таке інтенсивне проникнення англійських слів у німецьку мову. Вважають, що це відбувається через рекламу, телебачення та пресу. Крім того, нові запозичення отримують особливе схвалення та підтримку з боку фахівців у сфері ЗМІ (радіо, телебачення, преса), а також з боку молодих носіїв мови. Найновіші англіцизми зустрічаються переважно в сучасних формах комунікації, інтерактивних медіа та Інтернеті. Численні предмети повсякденного вжитку тепер увійшли до загального вжитку під іноземними назвами [1, с. 245].

Кількісні дослідження демонструють зростання відносної частоти лексичних одиниць англійського походження в окремих сферах (технології, бізнес, попкультура, маркетинг, онлайн-комунікація). Хоча абсолютний відсоток англіцизмів у великих загальних корпусах залишається меншим порівняно з повним лексиконом, їхня концентрація у чітко визначених регістрах робить їхній соціальний вплив надмірним.

Визначення «англіцизму» є загальним. Вчені розрізняють прямі запозичення, кальки, псевдоангліцизми та випадки письмового чи усного перемикання кодів. А. Онисько пропонує принципові класифікації, що розділяють ступені нативізації та функціональної інтеграції [9, с. 15].

З соціолінгвістичної точки зору, англіцизми аналізуються як індексні ресурси: форми, що індексують сучасність, інтернаціоналізм, технічну експертизу або ідентичність молоді залежно від контексту. П. Ауер стверджує, що інтерактивні підходи до чергування кодів висвітлюють поетапні функції англійських включень у двомовних або напівдвомовних розмовах [7, с. 120].

Англiцизми в нiмецькiй мовi демонструють низку фонологiчної iнтеграцiї: деякi елементи зберiгають англiйськi сегментнi форми (наприклад, *Job, Cash*), тодi як iншi фонологiзованi вiдповiдно до нiмецької фонотактики та просодичних моделей (наприклад, *Fußball – football, Fax – fax, Trikot – cricket*). Орфографiчна обробка варiюється залежно вiд регiстру та засобу написання: у формальному письмi англiцизми часто видiляються курсивом або лапками (наприклад, “*Lifestyle*”), тодi як у журналістському та онлайн-контекстах переважає спрощена орфографiя (*Lifestyle, chatten, downloaden*). Корпуснi данi демонструють як гiбриднi написання (*E-Mail, Online-Shop, City-Center*), так i стандартизованi нативiзованi форми (*Twen, Keks*).

Англiйськi основи слугують вхiдними даними для нiмецької словотворчої морфологiї та часто адаптуються до правил нiмецького словотворення. Наприклад, *downloaden* перетворюється на iменник *der Download*, *matchen* утворює *das Matching*, а дiєслова, такi як *googeln* (вiд *Google*) або *simsten* (вiд *SMS*), вiдмiнюються вiдповiдно до нiмецьких регулярних моделей (*er googelt, sie simst*). Англiйськi основи також утворюють такi словосполучення, як *Online-Shoppen, Business-Meeting* або *Homeoffice-Regelung*, тодi як модель номiналізацiї *-ing* породжує повнiстю iнтегрованi iменники, такi як *das Streaming, das Training* та *das Coaching*. Вiдповiдно до дослiджень I. Плаги, цi запозичення переаналiзуються в рамках нiмецьких парадигм, що дозволяє створювати новi дiєслова, словосполучення або номiналізацiї з нiмецькими флексивними закінченнями, демонструючи як лексичнi iнновацiї, так i систематичну iнтеграцiю [11, с. 79].

Англiцизми є маркерами у маркетинзi та медiа, де вони позначають сучаснiсть та глобальне охоплення, наприклад *Online-Shop, Branding, Event*. Серед молодi та мiських багатомовних носiїв вони можуть вказувати на космополітичну iдентичнiсть, доступ до цифрової культури або членство в групi, як у випадках слiв *cool, chillen,*

selfie, streamen. Iнтерактивний аналіз чергування коду П. Ауера показує, що англiйськi вставки не є випадковими, а стратегiчно розгорнутi для виконання прагматичної функцiї, наприклад цитування (*Zitat → Quote*), наголошеннi на чомусь (*wichtig → important*) або обрамлення (*Thema des Tages → topic of the day*) [6, с. 201]. Дослiдження мiського розмовного мовлення Г. Вiзе показують, що англiйськi елементи беруть участь у змiшаних регiстрах, особливо в багатомовних районах, наприклад у конструкцiях *Wir gehen jetzt shoppen; Lass uns das Meeting vorbereiten; Er hat das ge-streamt* [14, с. 116].

Основнi функцiї англiцизмiв у сучаснiй нiмецькiй мовi демонструють як запозичення адаптуються до рiзних сфер спілкування. У бiзнесi та маркетингу англiцизми пiдкреслюють сучаснiсть i глобальне охоплення, тодi як у медiа та технологiях вони вказують на iнновацiйнiсть i технiчну компетентнiсть. У молодiжному сленгу такi слова формують космополітичну iдентичнiсть та вiдкривають доступ до цифрової культури. У мiських багатомовних регiстрах англiцизми виконують соціальнi та iнтеракцiйнi функцiї, позначаючи членство в певних групах i стиль спілкування. Лексико-морфологiчна iнтеграцiя демонструє систематичне входження англiцизмiв у нiмецьку мову, створюючи новi можливостi словотворення (див. Таблиця 1).

Прямi англiзованi запозичення у нiмецькомовному комунікативному просторi найчастiше вживаються у формальнiй мовi та медiа, пiдкреслюючи сучаснiсть i мiжнароднiсть. Кальки трапляються у розмовнiй мовi, особливо в спортивному контекстi. Псевдоанглiцизми активно використовуються в повсякденному життi, ставши частиною щоденного лексику нiмцiв. *-Ing* номiналізацiї поширенi у нiмецьких медiа та сферi технологiй, вiдображаючи новiтнi явища i процеси. Код-мiксинг характерний для молодiжної мови та мiських багатомовних регiстрiв, демонструючи приналежнiсть до певної соціальної групи (див. Таблиця 2).

Таблиця 1

Основні функції англiцизмiв у сучаснiй нiмецькiй мовi

Сфера / Контекст	Приклади англiцизмiв	Функція / iндексоване значення
Бiзнес / Маркетинг	Online-Shop, Branding, Event	Сучаснiсть, глобальне охоплення
Медiа / Технологiї	Streaming, Chatten, Downloaden	Iнновацiї, технiчна експертиза
Молодiжна культура / сленг	cool, chillen, selfie, streamen	Космополітична iдентичнiсть, доступ до цифрової культури
Мiськi багатомовнi регiстри	Wir gehen jetzt shoppen, Lass uns das Meeting vorbereiten	Членство в групi, стиль спілкування, iнтеракцiйнi функцiї
Лексико-морфологiчна iнтеграцiя	googeln, simsten, das Matching, der Download	Систематична iнтеграцiя, новi словотворчi можливостi

Таблиця 2

Типи англіцизмів та соціолінгвістичні функції

Тип англіцизмів	Приклад	Контекст використання
Прямі запозичення	Job, Cash	Формальна мова, медіа
Кальки	Fußball (football)	Розмовна мова, спорт
Псевдоангліцизми	Handy (mobile phone)	Повсякденне життя
-ing номіналізація	das Streaming	Медіа, технології
Код-міксинг	Wir gehen shoppen	Молодіжна мова, міські багатомовні регістри

З одного боку, англіцизми збагачують німецьку мову, дозволяючи швидко називати нові поняття та явища. З іншого — їх надмірне вживання викликає занепокоєння серед мовознавців та прихильників мовної чистоти, які вважають, що це може призвести до витіснення традиційної лексики та зниження розуміння мови серед старших поколінь. У відповідь на це в Німеччині навіть з'являються ініціативи з підтримки «чистої» німецької мови [12], а також спроби адаптації англіцизмів до німецької граматики та вимови.

Висновки. Відтак, англіцизми стали невід'ємною частиною сучасної німецької мови, відображаючи процеси глобалізації, цифровізації та культурної інтеграції. Вони виконують широкий

спектр функцій — від маркування технічної компетентності та інноваційності до позначення молодіжної ідентичності й приналежності до глобальної культури. Водночас їх активне проникнення викликає суперечливу реакцію в німецькомовному суспільстві: з одного боку, їх вважають необхідним елементом мовного розвитку, з іншого — загрозою мовній самобутності. Аналіз показує, що англіцизми не лише адаптуються до фонологічної та морфологічної системи німецької мови, а й активно беруть участь у формуванні нових словотвірних моделей. Таким чином, англіцизми є не лише лексичними запозиченнями, а й потужним індикатором соціолінгвістичних змін, що відбуваються у німецькомовному просторі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гойда О. Використання англіцизмів у сучасній німецькій мові. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип 51. С. 243–249.
2. Застровська С.О., Семенюк Т. П. Англіцизми та причини їх запозичення в сучасній німецькій мові. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/4124/5/anglic.pdf> (дата звернення: 07.09.2025).
3. Лінгва франка. Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9B%D1%96%D0%BD%D0%B3%D0%B2%D0%B0_%D1%84%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D0%B0 (дата звернення: 05.09.2025).
4. Ніколащенко Ю. Англомовні запозичення в сленгі німецької молоді. *Молодий вчений*. 2018. № 5. С. 494–496.
5. Паничок Т.Я., Кузів М.З. Вплив англіцизмів на розвиток німецької мови. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Вип. 27. Т. 3. С 74–79.
6. Auer P. Code-Switching in Conversation: Language, Interaction and Identity. London : Routledge, 1998. 368 p.
7. Auer P. The pragmatics of code-switching: a sequential approach. *One Speaker, Two Languages*. 1995. Pp.115–135.
8. Coats S. Lexicon geupdated: New German anglicisms in a social media corpus URL: https://cc.oulu.fi/~scoats/Lexicon_geupdated_EuJAL_published_version.pdf (дата звернення: 05.09.2025).
9. Onyshko A. Anglicisms in German. Borrowing, Lexical Productivity, and Written Codeswitching. URL: https://api.pageplace.de/preview/DT0400.9783110912173_A19809574/preview-9783110912173_A19809574.pdf (дата звернення: 04.09.2025).
10. Onysko A. Processes of language contact in English influence on German. *English in the German-Speaking World*. 2019. Pp. 185–207.
11. Plag I. Word-Formation in English. Cambridge : Cambridge University Press, 2003. 276 p.
12. Ramsauers Deutsch-Offensive mit dem "Klapprechnen". Welt. URL: https://www.welt.de/politik/deutschland/article11867777/Start-Anglizismen-Ramsauers-Deutsch-Offensive-mit-dem-Klapprechnen.html?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 08.09.2025).
13. Schaefer S. J. Anglicisms in German media: Exploring catachrestic and non-catachrestic innovations in radio station imaging. *Lingua*. 2019. Vol. 221. Pp. 72–88.
14. Wiese H. Kiezdeutsch: Ein neuer Dialekt entsteht. München : C.H. Beck, 2012. 255 S.

Дата першого надходження рукопису до видання: 11.09.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 23.10.2025

Дата публікації: 28.11.2025